

Cái khó cũng ló cái khôn

Tác Giả: L c Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

Tôi bị nhốt tám năm trong ngục tù Công Sản, được c mnh danh m t cách m mi u là Tr i C i T o.

Trong tám năm đó, ngoài s hành h c a đám cai tù, chúng tôi còn bị th i ti t kh c nghi t và nh ng con v t và ký sinh đáng ghê s hành h đ b túc thêm n i đ n tr ng cay đ ng mà con ng i trong ch n lao tù này ph i ch u đ ng, ch ng thua gì m t con v t.

Trong ph m vi bài này, tôi ch trình bày gi i h n m t vài khía c nh 'khô hài đau ru t' v s v t l n, tranh s ng gi a ng i và v t đ sinh t n trong hoàn c nh đối khát gi ng nhau. L t t nhiên con ng i ph i h n con v t, vì con ng i có đ trí khôn đ kh ng ch , đ b p nh ng con v t nào mu n l i đ ng hoàn c nh ng t nghèo đ uy hi p, t n công đ i th v i m c đích tàn phá c th cũng nh nh ng gì con ng i s h u.

Cái khó cũng có cái khôn

Tác Giả: Lác Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

Sá Vát Lán Giáa Ngái Vá Ráp

Trong nháng ngày tháng đáu tiên, khi bác chân vào trái tù, chúng tôi đã rát khác các vá thá xác lán tinh thán, phán vì suát đám trán trác lo nghĩ vá thân phán, vá gia đánh, phán vì phái đái phó vái lá ráp đáng đáo không thá táng táng đác. Háng đám, chúng tôi đã phái ngái dáy bát ráp, báng cách bóp nát chúng giáa hai ngón tay và đáa lên mũi ngái mùi máu tanh tái cáa chính mình, nhá là mát hành đáng phán xá mát cách xót xa cáa lý trí, khí tháy táng giát máu cáa mình bá con vát hút đi, thay vào đó là nháng mám máng bánh tát.

Trong thái ká đái kém cáa nháng năm đáu sau 75, C.S đã bát chúng tôi lao đáng cát lác đá tát tát, chá không há có mát sá giúp đá nào tá bên ngoài. Suát ngày, chúng tôi hát đáo há sán tá đái này qua đái ná, lái 'nán nuáng tráng nang tráng nác' (lên luáng tráng lang tráng lác), theo mát chá tiêu cáa loài vát. Do đó, tái đán là chúng tôi rái thân xác, chá mong nám xuáng đá chìm ngay vào giác ngá mát nháoi, không còn sác lác nào đá giát ráp nhá nháng ngày đáu mái nháp trái. Thá là, bán tàu lán, mác sác tung hoành, nháu nhát đán căng báng nháng giát máu ván rát hiám hái cáa nháng ngái tá bát hánh!

Nháng tên bò sát này rát khôn ngoan, cũng nhá nháng ngái lính biát kích đác huán luyán rát tinh nhuá. Chúng 'đái tán chián thuát' rát tài tình. Khi trái váa sáng, trác khi tiáng káng đánh thác chúng tôi dáy lúc năm giá, thì chúng đã káp 'lán' sâu vào vào nháng hang đáng, nái đáa hình hám hác, nám im chá đán hôm sau lái bò ra 'nháu' tiáp, chá còn vài ba tên cá bám, hoác vái nháu no quá không káp đáo thoát, còn bám trên máng mán, nán bá chúng tôi hành quyát tái chá.

Chúng tôi biát chác lá ráp phái mát mát thái gian đá len lái tá đái má khái hành đán nái ăn nháu. Chúng phái chui qua máng, lái ngác lên chiác chiáu, chiác mán, rái mái đán cá thá cáa chúng tôi. Biát đác lá trình cáa đách, chúng tôi lián đáng lên chián luá 'Magino' đáng ngán bác tián cáa quân thù, hoác cá ít ra cũng kéo dài thái ká tián quân cáa chúng cho đán sáng.

Mián Bác mùa Đáng trái rát rét, nán chúng tôi đác phát mái ngái mát tám mán dày, cáng thêm cáa riáng cáa chúng tôi, gám mát vài tám mán máng hoác tám ra, và mát sá bao cát, dùng làm vát chán, thá là chúng tôi có đá vát liáu đá xây thành. Nháng chiác mán này chá đá xá đáng ngán lá ráp vào mùa hè, còn mùa rét thì dùng đá đáp, vì ráp tháng ngá yên, không hành quân vào mùa này.

Cái khó cũng ló cái khôn

Tác Giả: L c Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

Công việc xây chi n lu cũng đ n gi n thôi. Tr c khi n m xu ng, chúng tôi c n th n nhét mùng th t sâu d i chi u, m t cái m n đ c x p r ng h n, ph lên chi c chi u làm t m bia th nhì, chi c m n th hai, r ng h n n a, ph lên chi c m n th nh t...sau h t, chúng tôi dùng nh ng bao cát ch n lên nh ng chi c m n, đ n đây xem nh chi n lu Magino hoàn t t. K t qu th t không ng , ch còn m i ph n trăm quân du kích l t qua đ c chi n lu c a chúng tôi mà thôi! Mà khi chúng vào l t đ c r i, thì tr i cũng s p sáng, chúng ch a k p làm ăn gì thì đã b chúng tôi phát hi n và gi t g n sạch, vì chúng th ng bám l m t m trên mùng, nên r t đ th y.

Chúng tôi bi t 10% tên này cũng đã ph i v t v , l i su i băng đèo su t đ em m i t i đích, ch c chúng cũng đã m t l r i! Th t đúng là m t sáng ki n, m i nghe qua r t là khó tin, nh ng th t s chúng tôi đã thành công t t đ p. Cái khó đã ló cái khôn, và cái khôn này đã ti t ki m cho chúng tôi ít nhi u x ng máu trong nh ng ngày tháng dài đ ng c a ki p tù đày. Chuy n r p còn dài, nh ng chúng tôi xin t m ng ng n i đây, vì con ru i đang ch .

TRÁNH D CH X U M T NÀO

Hoàng Liên S n, trong r ng sâu, có m t lo i ru i, mà kh u giác c a chúng, có th nói là nh y h n loài chó săn. Chúng có màu nâu đen, nh h n ru i xanh m t tí, nh ng l i bay nhanh kinh kh ng. Tôi mô t đ n này h i khó khăn, vì ph i bàn đ n cái th mà ai nghe cũng nhăn m t, b t mũi. N u không đ c th m, xin đ c gi mi n th cho, vì đây là s th t.

Khi lao đ ng ngoài đ ng, n u có 'nhu c u t ng xu t' đòi h i, thì tù nhân ch vi c vác cái cu c đ n g p cán b qu n giáo (chúng tôi còn g i là cán b súng ng n, trình đ ti u h c, lo v 'bát nháo đ c'), ho c cán b qu n ch (cán b súng dài, lo v vi c ch ng tù v t ng c), đ ng th ng ng i hô to: 'Báo cáo cán b , tôi đi ngoài'

- 'Đ c!', tên cán b đáp, nghe r t oai phong l m li t!

Th là ng i tù ung dung, th h ng cái mà chúng tôi cho là m t đ c quy n đ c l i, không th b t ch i, dù lúc đó nhu c u không đòi h i. Ai đ i gì b qua! T i sao không h ng th m i m i l m phút ng i x h i trong bóng mát, không làm gì, ho c làm m t vi c nh nhàng, mà các 'chú' cho là m t trong t khoái, thay vì ph i cu c lia cu c l a theo ch tiêu, đ i ánh n ng ch y

Cái khó cũng có cái khôn

Tác Giả: Lác Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

---

má, và dái nháng cáp mát cú vá cáa nháng tên cai tù ngu dát và hách dách.

Nháng khán khá thay, tá khi chúng tôi 'move' đán khu ráng này, thì mát loài không tác á đầu bay đán cáp mát cái đác quyán 'tá khoái' đác nhát cáa chúng tôi, bián nháng giây phút thán tiên thành đáa ngác! Sáng dung, thoái mái không còn náa, mà trá thành vái vá và bát đác đá!
Vá, sau khi 'an toá' háng nhán mát vài phút, đá chuán bá 'thá bom' xuáng cái há nhá mái đào xong, thì báng nghe 'vù' mát âm thanh, cùng mát luáng gió cháng tá đầu bay đán: mát sá đoàn Mig-19 ào át tán công há bom chúng tôi váa thá, đáng thái chúng há cánh báa lên chá phát xuát nháng trái bom!

Thá là anh phi công cá phái nhám lên, nhám xuáng, tay quá lia láa vì nhát nhát và sá bá đánh bom! Thá thì còn gì là khoái lác, là êm đám, là tháng thác, là thoái mái, là v.v...và v.v...? Thá lao đáng các nhác còn hán!

Nháng, mát lán náa, cái khó có cái khôn, lái đán vái chúng tôi. Đá báo vá cái đác lái Trái cho, chúng tôi dùng mát chián thuát, gái là 'đái u há ly sán' đá đái phó vái lá không tác mát vá sinh này: Chúng tôi đào hai há bom! Các bán hiáu rái chá? Sau khi quá bom cuái cùng đác thá ra á há bom thá nhát (bom 'bo bo' cháa lát vá, nên 'đái' rát nhanh), chúng tôi 'di chuyán chián thuát' qua há bom thá hai ngay. Tát cá lá không tác đáu táp trung á há bom thá nhát, đá yên cho ngáng i phi công tháng thác cái 'bát chián tá nhiên thành' cáa mình, váa hút gió váa nhìn lá tham ăn mát cách khoái chí. Sau đá p vá thá bom, cây cuác đác dùng đán đá láp cá hai há bom, khián mát sá đông phi đoàn Mig-19 bá vái tây dái há vì mái lo nháu nhát!

CHUáT GáM THáT NGá I, NGá I NHáU THáT CHUáT

Ngoài viác truyán bánh dách hách ra, chuát còn phá phách, ăn váng không biát bao nhiêu là quà cáp cáa tù nhân, trong nháng ngày đáu tiên, khi chúng tôi đác nhán quà, sá sái đáng trong bao nylon hoác bao giáy.

Hai năm đáu tiên, khi chúng tôi cháa đác gái quà, thăm nuôi, thì không tháy bóng dáng chuát, cháng há bá phá phách quáy ráy gì cá, vì cháng ai có gì đá cho chúng phá! Vào mùa Đông, đá vào bát cá mát căn nhà nào (tháng đác gái là láng), vào ban đêm, bán sá có cám táng nhá đá vào nhà xác váy. Hai dáy giáng dái và hai dáy giáng trên, lái đá giáa, gám toàn nháng tám thân trám mán kín mít, im lám, bát đáng. Cái đói và cái rét cát da đá bián chúng tôi thành

Cái khó cũng có cái khôn

Tác Giả: Lác Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

---

nháng thầy ma, suy tá rát nhiáu, nhác nhách rát ít. Ngá iá đáoi, chuát đáoi. Ngá iá lánh, chuát lánh, nên không ai đá sác hái ai.

Nháng đán khi nháng món quà ba káí, rái má iá káí, rái cá tá đá iá cá gái vào, thì báu không khí cá trái tù báng sôi đáng hán lên, không còn váng láng, im lám, chát cháoc nhá xáa. Hoàn toàn thay đái 180 đá. Thuác láo kêu rét rét cá đám, đá đáy tám ba tám báy, ngái ká chuyán Tàu, chuyán tiáu lám, ăn nháu nháng thác ăn chá bián rát ká quáái, nháng lái ngon đáao đá. Thánh thoáng lái báng vang lên nháng tiáng cá iá sáng khoái...Thát là 'có thác thì cà giát cà tàng, không thác thì nám đác mát đáng'!

Nháng đáy cũng là lúc lũ chuát ra tay hành đáng! Nháng gói quà đáu tiên đáu là nán nhân cáa chúng, mà tá lâu im lám láng lá, nay báng vùng đáy mát cách mãnh liát, vì nháng thác ăn quá háp đán, thám láng, báng xuát hián trong mát vùng trái nghèo đáoi, thác ăn háng ngày chá là muái rau, khoai sán, con ngá iá không đá ăn, đáng nói đán loài chuát!

Không có cách nào báo vá an toàn hán nháng món quà yêu quý báng cách là mang chúng vào ngá chung trong máng vái mình, hoác làm gái kê đáu, hoác ôm vào lòng nhá ôm 'ngá iá tình trong máng' váy! Chá có cách đó mái thoát khái lũ chuát tinh quáái, đã làm rách nát, vung vái và thát thoát 'nguán sáng' cáa chúng tôi trong nháng ngày đáu bát ngá và cháa kinh nghiám. Thá mà lũ chuát ván cháa cháu thua, chúng chá đán náa đám, mò đán bên giáng chúng tôi ngá, khi thì cán nángón chân, khi thì gám nhám vành tai, cá táng chúng là nháng miáng thát 'dám bông' hay là 'xúc xách' cháa đáng háp! Ghê thay cho lũ chuát táo gan! Cũng vì đáoi và sá thám khát con khô con thiáu quá mánh má bián chúng thành nháng con vát liáu máng, không biát sá hái là gì!

Tuy nhiên, nháng gói quà ká tiáp không còn đáng trong trong bao bì náa, tát cá nháng thác ăn đáu đá iá cá vô lon hát. Chúng tôi đã báo đáng cho thân nhân biát đá đáy lên phong trào 'lon gô', mát thá lon đáng sáa bát 'guigoz' cho tráem, vô cùng thác đáng. Nó váa nhá, váa bán, rát tián viác đáng thác ăn và làm nái đá náu náng, nóng rát nhanh, vì chát nhôm đán nhiát rát lá. Nhà sán xuát lon 'gô' ở Pháp đáu có ngá đá cho ra đái mát sán phám vô cùng quý báu cho đám tù nhân chúng tôi! Xin chân thành cảm ơn và hoan háng sáa bát hiáu Guigoz! Nháng chiác lon màu tráng bác xinh xán, nhá nháng này đã khoá mám lũ chuát thát sá có hiáu quá, vì háng đám chúng tôi ván nghe tiáng sát sát do lũ gám nhám cáo cán, nháng lon gô đá bán đá cháng lái nháng chiác rằng sác nhán cáa lũ chuát.

Khi chúng tôi có đáy đá gia vá, thì phong trào bát chuát lái đá iá cá đáy lên, thánh thoáng đá tiêu điát

Cái khó cũng ló cái khôn

Tác Giả: L c Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

---

m m m ng b nh d ch, th hai là ít ra chúng tôi cũng h p th đ c ít nhi u ch t 'protein' đ b i b c th đ ng thi u h t ch t th t. Chu t g m th t ng i, ng i nh u th t chu t! Rõ là 'có qua có l i m i to i lòng nhau!'

S C BÙN V I Đ A

Hai ch 's c bùn' có v l l m đ i v i ng i mi n Nam, nh ng mi n B c thì ai cũng bi t, vì đây là công vi c làm t t cây lúa non, vô cùng l c h u và c c nhoc, ch có các n c C.S m i áp d ng cho ng i dân c a h : Khi cây lúa m c cao kho ng m t hai gang tay, g c cây c n đ c vun x i và nh c xung quanh g c, thay vì dùng cào nh đ làm công vi c này, thì cai tù l i b t chúng tôi ph i dùng hai tay đ bóp n n và nh c t ng g c m t, nh th làm 'massage', cho cây lúa đ c kho m nh chóng l n! Mu n làm công vi c này, thì chúng tôi ph i s p hàng ngang, b t đ u t b ru ng bên này, khom mình xu ng, v a đi t i v a dùng hai tay, ôm t ng g c cây, c th mà bóp và nh c , sang b ru ng bên kia, m i đ c ngh m t vài phút tr c khi ti p t c công vi c hành h nh ng t m l ng còm r i rã, m i nh !

Vi c s c bùn đã v t v l m r i, l i c ng thêm n i ghê s đ eo đ u i theo t ng b c chân c a ng i t v i nh ng con đ a to có, nh có, tuôn ra khi n c bùn b khu y đ ng, t ch n c trong, t h m hóc, b b i h ng v m c tiêu di đ ng đ hút máu no nê, b ng căng ph ng. Ngày đ u tiên, có nh ng tù nhân ng i ngùng, ghê s , không dám b c xu ng ru ng, thì đã có cán b sủng ng n sủng dài quát tháo, ép bu c, do n t : 'Này, m y anh kia! mu n đ đây su t đ i h ? Lao đ ng không t t thì đ ng mong v s m nhá!' Th là, không có cách nào khác, nh ng ng i tù kia cũng đành nh m m t đ a c chân c tay cho lữ 'ma cà r ng' đ i n c tho mẫn nhu c u c a chúng.

Có anh tù nhân, vì quá ghê s con v t, li n l t đ t l y chi c qu n dài m c vào, nh ng vì h i lính quính, đ a c hai chân vào m t ng qu n nên m t thng b ng, té cái ùm xu ng ru ng lúa, n c lúp xúp ngang ng chân, khi n các tên cán b c i ng t ngh o m t cách khoái trá. Riêng chúng tôi, khi nhìn ho t c nh này, không ai c i n i, ng c l i trong lòng c m th y m t n i xót xa, cay đ ng và căm h n. Cách t t nh t chúng tôi h c đ c, đ l i c con đ a ra kh i da th t chúng tôi, là dùng n c mi ng nh vào bàn tay, bôi vào hai cái vôi c a nó, và gi t nó ra, nh ch t nh n c a n c mi ng, con đ a không còn bám đ c vào da th t n a, tuy nhiên, máu đã th y r ra và con v t v n có đ th i gi đ đánh chén m t b ng no sau nhi u l n c bám. Th t đ ng, 'lao đ ng là vinh quang' cho loài đ a, bi n nh ng g c lúa thành nh ng c khoai mì, bo bo cho tù nhân, và nh ng bát c m cho gi i lãnh đ o, vì chúng tôi làm gì mà đ c ăn th xa x này, m c dù h t g o do chính đôi bàn tay chúng tôi làm nên!

Cái khó cũng ló cái khôn

Tác Giả: L c Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

Ngoài trời nắng nóng con vẹt đáng ghét như trên đã nêu, tôi chợt đưa ra một con vẹt đáng thương nhốt trong tù, đó là con trâu. Sự thật là bị đầy đọa làm việc nặng nhọc, nhốt là vào mùa lúa, ngoài sân vẹt và cây bùa hút ruồng này qua ruồng kia, lén hít bụi bẩn lầy, con trâu là một miếng ngon béo cho lũ ký sinh hút máu. Không có gì đáng thương hơn khi nhìn chúng trên bờ ruộng, vẻ đáng điếu hiên lành chầu chực, trong khi dúi bụi chúng, lòng thông năm ba con đưa, to bụi ngón tay cái, dài khoắn ngoảnh tay, gãi là đưa trâu, mà lén dúi trông thấy, ai cũng muợn nhai gai c! Tôi nghĩ phải chăng con trâu đã không hay biết, hoặc có biết đi nữa thì cũng biết lúc chầu chực trên công tàn nhẩn nhẩn như chim còi, hút tã như giết máu thì quý giá nhốt trong cũi của nó, vẹt đã gầy còm! Cùng, đau đớn thay, như con trâu này lúc về già, trở thành vô dụng, liền bị đem ra xử thịt làm thức ăn cho con người trong ruộng ngày hôm nay (ngoài Bức ăn thịt bò là một thức ăn xa xỉ, chỉ dành riêng cho người giàu có hoặc cán bộ cao cấp).

‘SÁNG TẠI HỒ ĐỐI TẠI CÀY’

Tuy nhiên, điếu tôi muốn nói ở đây, không phải là kiếp đày đọa của con trâu (thịt ra sân trong ruộng tù C.S, con người cũng chẳng khác gì con trâu), mà là cái khó đã ló cái khôn ở con trâu, mà con bò không có. Người ta nói ngu như bò, chẳng ai nói ngu như trâu! Tôi nghĩ ta có câu ‘sáng tại hồ, đối tại cày’, có làm việc chung với trâu, tôi mới thấy câu ngông ngôn này sao mà đúng thế! Này nhé, khi điếu khiên trâu đi cày hay bùa một thửa ruộng, ta phải biết dùng ngôn ngữ của trâu để hiểu ý nó đi cho đúng đường. Chẳng hạn như ‘t’ là đi, ‘h’ là đứng lại.

Một điếu mà tôi thấy rõ là con trâu khi nghe ‘h’, thì nó đứng phắt lại ngay, không đi nữa thì ngẩng hai mắt, như khi nghe ‘t’, thì phải đi vài ba bước, nó mới chịu đi, nhốt là khi mệt, nó dậm ra nghênh ngang, như bả lẳng tai, phải dùng roi búa thúc cho đi, nó mới chịu nghe! Một điếu nữa, là khi nghe tiếng kêu ngong ngong giòi lao, thì phải bỏ nó đi, dù bả có hét lên mấy tiếng ‘t...t...t’ để nó cày cho xong một thửa ruộng, thì nó làm như điếc tai, không còn thính giác nữa! Ngay cả việc dùng roi quất mạnh vào mông, cũng chẳng ăn thua gì! Chẳng nó cũng muợn hét lên ‘give me a break!’ nếu nó biết nói tiếng người! Chúng tôi đành chịu thua.

KẾT LUẬN

Đã có nhiều tác giả viết về ruộng tù C.S với những khía cạnh khác nhau, ở đây tôi chỉ đề cập một cách hài hước về những con vẹt đã làm tăng thêm nỗi thương tâm mà người tù đã chịu đựng. Trong hoàn cảnh đó, người tù đã nghĩ ra những biện pháp để sống như những người không kém hơn người.

Cái khó cũng ló cái khôn

Tác Giả: Lác Nhân

Thứ Sáu, 27 Tháng 1 Năm 2012 05:40

đä làm giä m nhä bä t nä i cä cä hä ng ngày.

Cái khó bó cái khôn, nhä ng nhiä u lúc cái khó cũng ló cái khôn đä con ngä i có thä vä t qua mä i trä lä c đä sinh tä n.